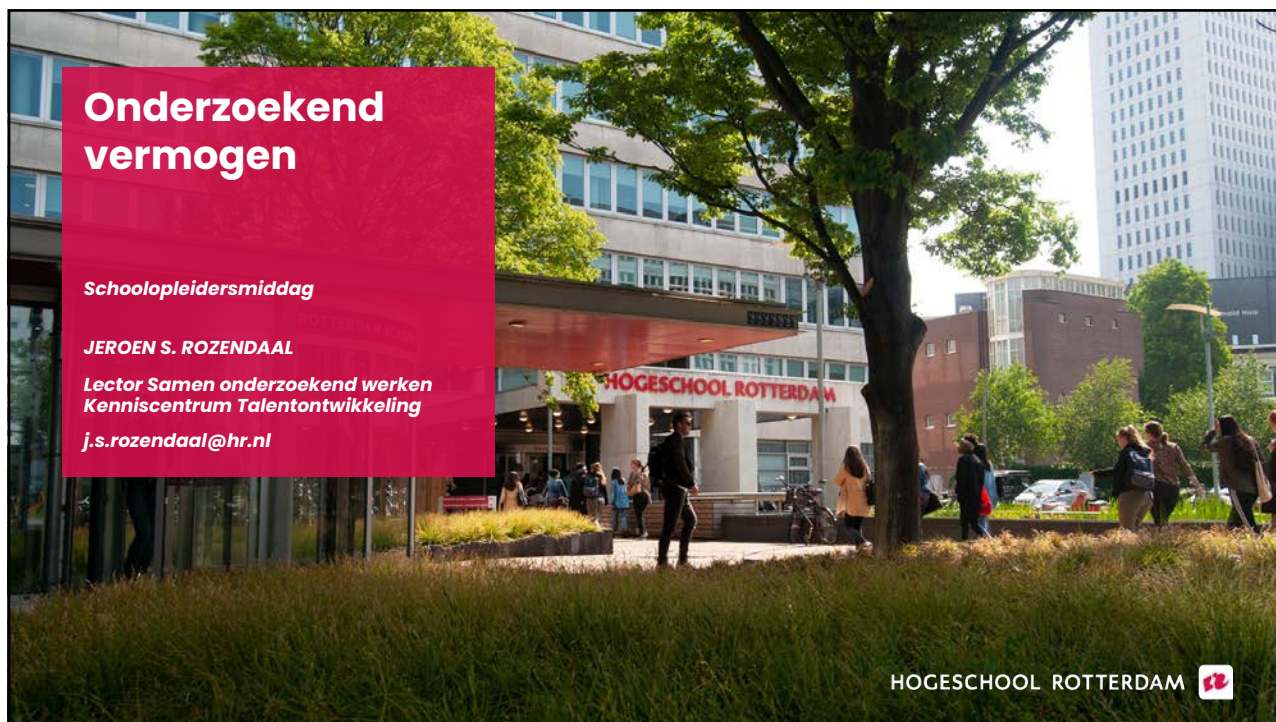

1

Enkele leervragen (groep 1)

- **Ik ben benieuwd wat hieronder verstaan wordt** in relatie met de rol als docent. Hoe kan het onderzoekend vermogen van een toekomstig docent in kaart gebracht worden en gecheckt?
- **Wat wordt er precies van de studenten verwacht?**
- Hoe kan ik mijn studenten zo **begeleiden** dat ze grip krijgen en houden op hun **planning en structuur**. Dat ze beter inzicht krijgen in hun eigen gedrag?
- Hoe kan ik onderzoekend vermogen **stimuleren** bij studenten die dit niet zelf lijken te ontwikkelen zodat ze actiever aan de slag kunnen gaan met oefenen van verschillende klassen- en leerling situaties?
- Hoe kan de student het **zelfregulerend vermogen** aanzetten bij zichzelf om de **koppeling te maken naar de lespraktijk van de opleidingsschool**?
- **Het bepalen van de onderzoeksvraag**, hoe begeleid je studenten hierin?
- **Hoe kan ik mijn onderzoekend** vermogen vergroten om zodoende kritischer te staan t.o.v. het verhaal van de student. Niet in de zin van het leveren van kritiek, maar gericht op doorvragen?
- **Hoe kan ik mijn collega's ondersteunen** bij het aanwakken van onderzoekend vermogen van studenten die weinig initiatief en wilskracht tonen?

Verheldering

Begeleiden/
stimuleren
+ relatie met
ZRL

Professionalisering

2

Enkele leervragen (groep 2)

- **Wat wordt er bedoeld met onderzoekend vermogen?**
- Hoe kan ik het begrip 'onderzoekend vermogen' juist interpreteren en welke zaken zie ik in dat verband bij de docent-in-opleiding (DIO)?
- **Hoe kan de student een relevante en haalbare onderzoeksvraag formuleren binnen zijn vakgebied?**
- Hoe kan de student een relevante en haalbare onderzoeksvraag formuleren binnen zijn vakgebied? Wordt hier o.a. aandacht aan besteed?
- **Hoe moet het onderzoekend vermogen door de stagiair in de praktijk verlopen?**
- **Hoe kan ik het onderzoekend vermogen bij de student vergroten**
- Hoe stimuleren we vanaf de start van de opleiding een onderzoekende houding bij de studenten?
- Hoe kan ik onderzoekend leren inzetten zodat leerlingen stap voor stap leren hun eigen onderzoek te plannen, uitvoeren en evalueren?
- Ik ben nieuw als SO en laat mij graag informeren over hoe jullie dio hiertoe aanzetten
- Wij merken dat de dio en lio nogal een **afwachtende houding** hebben. Hoe begeleiden wij de dio en lio van studenten die studieonderdelen moeten **afvinken** tot zelfonderzoekende, kritische collega's?
- Op welke wijze kan ik de studenten ondersteunen in hun onderzoekend vermogen. **Hoe kan ik hen prikkelen om out of de box te denken**, met een vernieuwende blik naar dingen te kijken?
- Studenten hebben vaak de neiging om alleen al hun opdrachten voor de opleiding af te willen ronden (zo halen ze namelijk hun opleiding), maar er valt nog zoveel meer te leren op school. Hoe kunnen we zorgen dat studenten uitgedaagd worden om **meer uit de stage te halen** dan alleen de opdrachten voor hun opleiding.
- Ik wil studenten niet teveel verplichten tijdens hun stage, maar wel de mogelijkheid bieden om **veel mee te doen en te ervaren op de stageschool**. Dat zien zij niet altijd zo.

Verheldering

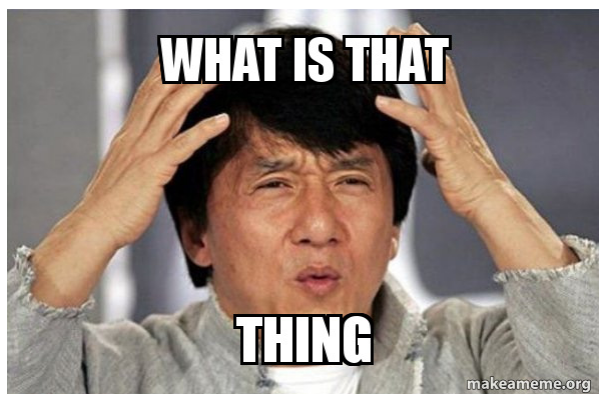
Begeleiden/
stimuleren
+ relatie met
ZRL

3

Wat zie jij als onderzoekend vermogen (3 minuten)

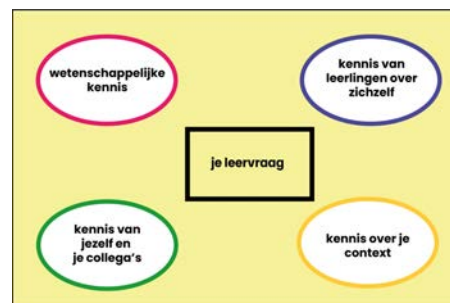
- **Schrijf op wat jij verstaat onder onderzoekend vermogen.**
Niet googelen, geen voorbeelden, alleen een eigen definitie.
- **Klaar? Plak op poster en werk mee aan ordening.**
- **Wat valt op?**

4

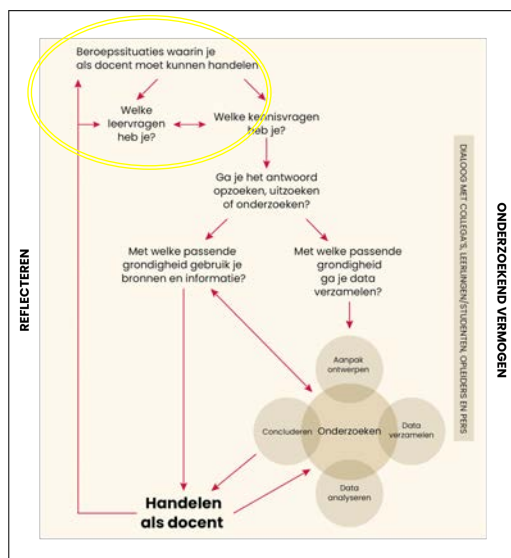
Onderzoekend vermogen van de leraar

- **Definitie:**
Het vermogen als leraar om in professionele situaties voor jezelf vast te kunnen stellen wat je **wel en niet weet en kunt**, en waar nodig deze ontbrekende kennis met een **passende grondigheid** te kunnen vinden of creëren, én **bruikbaar te maken** voor en met **anderen** in de beroepssituatie waarin jij werkt (Munneke et al., 2023).
- **Kern:**
Betekenis verlenen aan bestaande kennis en zelf nieuwe kennis creëren om beter te kunnen handelen.
- **Kennis?**
 - Wetenschappelijke kennis
 - Professionele expertise van jezelf en je collega's
 - Kennis van leerlingen over zichzelf
 - Kennis over de context waarin je werkt
- **Relatie met zelfregulerend leren (vgl. Sins, 2023):**
 - Willen leren van het beroep via praktijkervaringen (motivatie)
 - Leervragen (leren) stellen en beantwoorden en redeneren over grondigheid (cognitie)
 - Leerproces plannen, monitoren, evalueren, reflecteren (metacognitie)
 - Leercondities creëren, bijvoorbeeld anderen op passende wijze betrekken (gedrag)

5

Leercyclus met onderzoekend vermogen

Bij het stillezen valt Lin meerdere malen op dat het niet alle leerlingen goed lukt geconcentreerd te lezen en ze niet erg opschieten in het door hen zelf gekozen boek.

Aan het einde van de dag bespreekt ze dit met haar stagementor en die vertelt haar dat niet alle leerlingen een even grote leesmotivatie hebben en het in de loop van jaren steeds lastiger lijkt te worden om leerlingen te motiveren om te lezen.

Ze vraagt aan Lin om eens na te denken over manieren om leerlingen die moeite hebben met het stillezen daarbij te ondersteunen.

Lees de drie verschillende aanpakken

Bespreek in duo's:

- Wat valt je op aan verschillen tussen de drie aanpakken?
- Wat zie je specifiek aan het verschil in omgang met (soorten) kennis?
- Wanneer vind je welke aanpak passend grondig? Waarom?

6

Resumé > hoe stimuleren?

- **Reflectie stimuleren** die leidt tot voorlopige leervragen (Hoe kan ik...?)
- **Kennisvragen leren afleiden:** wat weet en kan ik al wel en wat nog niet?
 - Wat je al weet: op grond van welke kennisbron(nen)?
 - Ben je voldoende zeker?
- Per kennisvraag **redeneren over wijze van beantwoorden** met passende grondigheid
 - *kan je die beantwoorden aan de hand van bestaande kennis of moet je zelf kennis creëren?*
 - *bestaande kennis: kan je opzoeken, uitzoeken, onderzoeken? Welke bronnen?*
 - *kennis creëren: hoe grondig pak je dit aan?*
- Antwoorden vertalen naar **handelen**.

7

Reflectie stimuleren die leidt tot voorlopige leervragen (Hoe kan ik...?)

- **Altijd starten met wat wel goed gaat. Bevorderen open, veilige sfeer om samen te spreken over uitdagingen.**
- **Voorbeelden van vragen laten zien:**
 - Hoe breng ik meer veiligheid aan in de groep bij discussiemomenten?
 - Hoe kan ik mijn instructie zo inrichten dat meer leerlingen snel zelfstandig aan de slag kunnen?
- **Modelleren van eigen doen en denken, je laten bevragen, koppelen aan eigen leren.**
- **Mini-opdrachtjes geven + reflectievragen**
- **Voorbeelden van mogelijke ontwikkelthema's aanreiken:**
 - Relatie opbouwen, grenzen stellen, positieve feedback, de-escalatie, leerlingbetrokkenheid...
 - Instructiekwaliteit, differentiëren, activerende werkvormen, formatief werken...
- **Nabespreken van een les:**
 - Beschrijf één moment waar jij **twijfelde, vastliep of juist verrast was**. Wat deed jij? Wat deed de leerling/klas?
 - **Wat beoogde je? Wat gebeurde er werkelijk?** Concluderen in een dwingend format: Ik wil leren... **omdat... zodat...** (Ik wil leren hoe ik open vragen formuleer, **omdat** mijn les gesprekken nu dichtvallen, **zodat** leerlingen meer denkruimte ervaren.)
- **Van lastig naar leerdoel:**
 - Wat vind je nog lastig? Wat zou je daarom willen leren? Waarom is dat voor jou belangrijk?
- **Pedagogische en didactische ankervragen:**
 - Wat zie je in relatie met leerlingen gebeuren?
 - Waar lopen leerlingen vast op het gebied van gedrag of betrokkenheid?
 - Wat merk je aan de groepsdynamiek?
 - Waar vindt leren niet plaats zoals jij verwacht?
 - Wat lukt nog niet goed in jouw instructie, opdrachten, differentiatie of evaluatie?
- **Input vanuit driehoeksgesprekken en interview**

8

Next step

- **Wat weet je hier al over?**
 - Bevragen, mind/wordweb, 10 min freewriting, ...
- **Vervolgens kernvragen onderzoekend vermogen stellen:**
 - *Weet je het zeker? Wat weet je hier al van? Hoe weet je dat? Wat weet je hier nog niet van?*
 - *Welke theoretische concepten ken je die volgens jou over deze situatie gaan?*
 - *Als je iets niet weet, hoe ga je daar dan mee om? Waarom op die manier?*
 - *Welke grondigheid van beantwoorden vraagt deze situatie?*
 - *Hoe zeker ben je van het antwoord dat je gevonden hebt?*
 - *Hoe bruikbaar is het antwoord dat je gevonden hebt?*
- Vergelijkbare vragen komen ook terug in driehoeksgesprekken, intervisie etc.
- Koppelen aan vervolgacties, zelf ook op terugkomen
- **Leervragen < > kennisvragen**
 - Aanscherpen
 - Concretiseren

9

Enkele leervragen (groep 1)

- **Ik ben benieuwd wat hieronder verstaan wordt** in relatie met de rol als docent. Hoe kan het onderzoekend vermogen van een toekomstig docent in kaart gebracht worden en gecheckt?
- **Wat wordt er precies van de studenten verwacht?**
- Hoe kan ik mijn studenten zo **begeleiden** dat ze grip krijgen en houden op hun **planning en structuur**. Dat ze beter inzicht krijgen in hun eigen gedrag?
- Hoe kan ik onderzoekend vermogen **stimuleren** bij studenten die dit niet zelf lijken te ontwikkelen zodat ze actiever aan de slag kunnen gaan met oefenen van verschillende klassen- en leerling situaties?
- Hoe kan de student het **zelfregulerend vermogen** aanzetten bij zichzelf om de **koppeling te maken naar de lespraktijk van de opleidingsschool**?
- **Het bepalen van de onderzoeksvraag**, hoe begeleid je studenten hierin?
- **Hoe kan ik mijn onderzoekend** vermogen vergroten om zodoende kritischer te staan t.o.v. het verhaal van de student. Niet in de zin van het leveren van kritiek, maar gericht op doorvragen?
- **Hoe kan ik mijn collega's ondersteunen** bij het aanwakkeren van onderzoekend vermogen van studenten die weinig initiatief en wilskracht tonen?

Verheldering

Begeleiden/
stimuleren
+ relatie met
ZRL

Professionalisering

10

Enkele leervragen (groep 2)

- **Wat wordt er bedoeld met onderzoekend vermogen?**
- Hoe kan ik het begrip 'onderzoekend vermogen' juist interpreteren en welke zaken zie ik in dat verband bij de docent-in-opleiding (DIO)?
- **Hoe kan de student een relevante en haalbare onderzoeksvraag formuleren binnen zijn vakgebied?**
- Hoe kan de student een relevante en haalbare onderzoeksvraag formuleren binnen zijn vakgebied? Wordt hier o.a. aandacht aan besteed?
- **Hoe moet het onderzoekend vermogen door de stagiair in de praktijk verlopen?**
- **Hoe kan ik het onderzoekend vermogen bij de student vergroten**
- Hoe stimuleren we vanaf de start van de opleiding een onderzoekende houding bij de studenten?
- Hoe kan ik onderzoekend leren inzetten zodat leerlingen stap voor stap leren hun eigen onderzoek te plannen, uitvoeren en evalueren?
- Ik ben nieuw als SO en laat mij graag informeren over hoe jullie dit hiertoe aanzetten
- Wij merken dat de DIO en LIO nogal een **afwachtende houding** hebben. Hoe begeleiden wij de DIO en LIO van studenten die studieonderdelen moeten **afvinken** tot zelfonderzoekende, kritische collega's?
- Op welke wijze kan ik de studenten ondersteunen in hun onderzoekend vermogen. **Hoe kan ik hen prikkelen om out of de box te denken**, met een vernieuwende blik naar dingen te kijken?
- Studenten hebben vaak de neiging om alleen al hun opdrachten voor de opleiding af te willen ronden (zo halen ze namelijk hun opleiding), maar er valt nog zoveel meer te leren op school. Hoe kunnen we zorgen dat studenten uitgedaagd worden om **meer uit de stage te halen** dan alleen de opdrachten voor hun opleiding.
- Ik wil studenten niet teveel verplichten tijdens hun stage, maar wel de mogelijkheid bieden om **veel mee te doen en te ervaren op de stageschool**. Dat zien zij niet altijd zo.

Verheldering

Begeleiden/
stimuleren
+ relatie met
ZRL

11

Call to action!

- Wat ga je "morgen" zelf opzoeken, uitzoeken, onderzoeken en/of uitproberen n.a.v. deze workshop?
- Wat kan je voor collega's doen?
- TIP: Community Onderzoekend Onderwijs Ontwikkelen. Opgeven via j.s.rozendaal@hr.nl

12